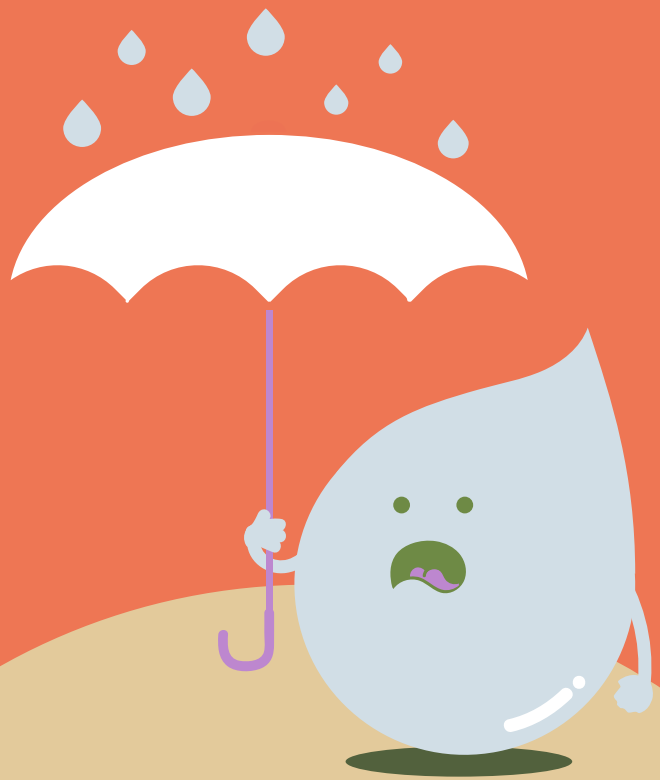
SNACK & CHILL

HOE PAST SNACK & CHILL IN JE SCHOOLWERKING?

VLAAMS INSTITUUT
GEZOND LEVEN

HOE PAST SNACK & CHILL IN JE SCHOOLWERKING?

In deze fiche vind je hoe Snack & Chill aansluit bij de kaders waarmee je school al werkt: het decreet leerlingenbegeleiding, het referentiekader voor onderwijskwaliteit (ROK), het decreet gelijke onderwijskansen (GOK) en de minimumdoelen (eindtermen).

Gebruik de fiche om je directie en collega's te overtuigen (stap 1 van het stappenplan) of om Snack & Chill een vaste plek te geven in het schoolbeleid (stap 7). Bij elk kader lees je waar het project op aansluit en welk materiaal uit het startpakket je daarbij helpt.

Met Snack & Chill maak je de gezonde keuze makkelijker, geef je leerlingen inspraak en verantwoordelijkheid, en geef je het schoolklimaat een positieve boost. Het is dus geen extra project naast je gewone werking: je werkt ermee aan doelen die je school al nastreeft.

HOE ONDERSTEUNT SNACK & CHILL DE GEZONDHEID VAN LEERLINGEN?

DECREET LEERLINGENBEGELEIDING

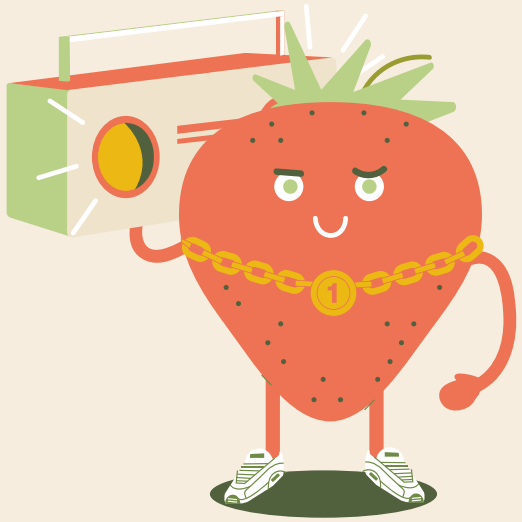
Elke school voert een beleid op leerlingenbegeleiding. Dat beleid omvat vier domeinen: onderwijsloopbaan, leren en studeren, psychisch en sociaal functioneren en preventieve gezondheidszorg. Snack & Chill sluit aan bij de laatste twee en hoort bij de brede basiszorg, de ondersteuning die je school aan alle leerlingen biedt. Ook de andere domeinen hebben er baat bij, want gezonde leerlingen die zich goed voelen, leren beter.

Preventieve gezondheidszorg

- Water, fruit en groenten worden het standaardaanbod op school. Zo wordt de gezonde keuze de makkelijke keuze.
- Leerlingen zien elkaar kiezen voor een gezonde snack. Zo wordt gezond snacken iets normaals op school.
- Leerlingen ervaren dat gezond ook lekker kan zijn.
- Bij het bereiden, verdelen en opruimen werken leerlingen hygiënisch en voedselveilig (Handleiding 2 - Team Organisatie).

Psychisch en sociaal functioneren

- De bar is een ontmoetingsplek waar leerlingen samen ontspannen. Dat draagt bij aan hun welbevinden en aan een warm schoolklimaat.
- In Team Creatie en Team Organisatie werken leerlingen samen, met elkaar en met het schoolteam. Zo oefenen ze sociale vaardigheden.
- Leerlingen krijgen inspraak en nemen verantwoordelijkheid op (Sjabloon 2 – Vragenlijst "Wat wil je op school?", aankondigingsposter 1 – Invullen vragenlijst, Powerpoint dia 1 – Invullen vragenlijst Snack & Chill) en de handleidingen voor Team Creatie en Team Organisatie).

HOE DRAAGT SNACK & CHILL BIJ AAN DE KWALITEIT VAN JE SCHOOL?

REFERENTIEKADER VOOR ONDERWIJSKWALITEIT (ROK) EN ONTWIKKELINGSSCHALEN VAN DE ONDERWIJSINSPECTIE

Het referentiekader voor onderwijskwaliteit (ROK) beschrijft wat onderwijskwaliteit inhoudt en welke verwachtingen daarbij horen voor scholen. Snack & Chill sluit aan bij de vier onderdelen van het ROK.

Resultaten en effecten

- Snack & Chill wil bereiken dat leerlingen op school vaker kiezen voor fruit, groenten en water.
- Snack & Chill wil bijdragen aan het welbevinden en de betrokkenheid van leerlingen. De bar is een plek waar ze samen ontspannen en gezond snacken.

Ontwikkeling stimuleren

- **Doelen**: je school bepaalt zelf wat ze met Snack & Chill wil bereiken, op basis van wat haalbaar is en wat de leerlingen willen (stap 3, sjabloon 2 – Vragenlijst "Wat wil je op school?", aankondigingsposter 1 – Invullen vragenlijst, Powerpoint dia 1 – Invullen vragenlijst Snack & Chill).
- **Leef- en leeromgeving**: Snack & Chill versterkt de fysieke en sociale omgeving op school. Een aantrekkelijk aanbod van fruit, groenten en water in een gezellige bar maakt de school gezonder en aangenamer (handleidingen Team Creatie en Team Organisatie).
- **Begeleiding**: het schoolteam begeleidt leerlingen in Team Creatie en Team Organisatie, waar ze verantwoordelijkheid opnemen (handleidingen Team Creatie en Team Organisatie).
- **Opvolging**: leraren die de teams begeleiden, geven leerlingen feedback en sturen samen met hen bij (stap 6).

Kwaliteitsontwikkeling

Volg je het stappenplan, dan werk je aan de kwaliteit van je school:

- **Je werkt aan een gedragen aanpak.** Je creëert draagvlak bij directie en schoolteam en bepaalt de doelen samen met de leerlingen (stap 1 en 3, sjabloon 2 – Vragenlijst "Wat wil je op school?", aankondigingsposter 1 – Invullen vragenlijst, Powerpoint dia 1 – Invullen vragenlijst Snack & Chill).
- **Je evalueert cyclisch.** Je verzamelt feedback van leerlingen en schoolteam en stuurt op basis daarvan bij (stap 6).
- **Je verankert het project.** Na een eerste testmoment krijgt Snack & Chill een vaste plek in de schoolwerking (stap 7).

Beleid

- Snack & Chill is een concrete actie binnen een samenhangend beleid rond gezondheid en welbevinden. Combineer het met andere acties, zoals lessen over voeding en afspraken op school (stap 7).
- Jullie bepalen zelf de vorm, zodat het aansluit bij het pedagogisch project en de cultuur van je school (stap 3 en stap 4).
- Je werkt participatief: een werkgroep met minstens drie leden van het schoolteam, aangevuld met leerlingen en eventueel ouders (stap 1 en stap 4).

Ontwikkelingsschalen van de onderwijsinspectie

De inspectie gebruikt ontwikkelingsschalen om de onderwijsleerpraktijk te beoordelen. Ze bouwen verder op het ROK. Ook de brede basiszorg, waar Snack & Chill toe bijdraagt (zie hierboven), zit in die schalen vervat. Begeleid je als leraar de leerlingenteams? Dan sluit het project vooral aan bij deze schalen:

- **Afstemming op het gevalideerd doelenkader (O1)**: je werkt aan minimumdoelen uit verschillende sleutelcompetenties (zie verder).
- **Leef- en leerklimaat (O3)**: leerlingen werken samen en bouwen positieve relaties op, in de teams en aan de bar.
- **Leer- en ontwikkelingsgerichte didactische aanpak (O4)**: leerlingen leren activerend en betekenisvol, in een echt project met een echt resultaat.

TIP: je actieplan (stap 4) en de resultaten van de evaluatie (stap 6) tonen concreet hoe je school werkt aan een gezond aanbod van dranken en tussendoortjes. Gebruik ze als je school een doorlichting krijgt.

HOE DRAAGT SNACK & CHILL BIJ AAN GELIJKE KANSEN?

DECREET GELIJKE ONDERWIJSKANSEN (GOK)

Het decreet gelijke onderwijskansen wil dat alle leerlingen optimale kansen krijgen om te leren en zich te ontwikkelen, ongeacht hun sociale, culturele of economische achtergrond. Snack & Chill draagt daaraan bij.

- **Het aanbod is er voor alle leerlingen.** Iedereen kan dezelfde snack kopen, op dezelfde plek. Zo voelt geen enkele leerling zich geviseerd.
- **Een lage prijs houdt het aanbod betaalbaar voor elke leerling.** Via onze samenwerking met Fruitsnacks kan je fruit en groenten aan een voordelige prijs aankopen. (Fiche 2 – Tijdsinvestering en budget).
- **Alle leerlingen hebben inspraak. Via de vragenlijst bepalen ze mee wat er in de bar komt.** Zo sluit het aanbod aan bij wat leerlingen met verschillende achtergronden graag eten (Sjabloon 2 – Vragenlijst "Wat wil je op school?", aankondigingsposter 1 – Invullen vragenlijst, Powerpoint dia 1 – Invullen vragenlijst Snack & Chill).
- **Iedereen kan meedoen in Team Creatie en Team Organisatie.** Leerlingen tonen er andere talenten dan in de klas en nemen verantwoordelijkheid op.
- **De bar brengt leerlingen samen**, over klassen, richtingen en achtergronden heen.

AAN WELKE MINIMUMDOELEN WERK JE MET SNACK & CHILL?

SLEUTELCOMPETENTIES EN MINIMUMDOELEN

De minimumdoelen voor het secundair onderwijs zijn opgebouwd rond 16 sleutelcompetenties, niet rond vakken. Ze verschillen per graad en finaliteit. Snack & Chill is dan ook geen project voor één vak. Leerlingen oefenen kennis en vaardigheden uit verschillende sleutelcompetenties in een echte situatie.

De sterkste link is die met sleutelcompetentie 1 (gezondheid): leerlingen ontwikkelen gezondheidsvaardigheden en de gezonde keuze wordt makkelijker. Daarnaast werken ze aan sociaal-relationele competenties (SC5), burgerschap (SC7), duurzaamheid (SC10) en ondernemingszin (SC15) omdat ze meedoen, samenwerken en verantwoordelijkheid opnemen.

In de tabel vind je per sleutelcompetentie een selectie van minimumdoelen die aansluiten bij Snack & Chill en hoe het project daaraan bijdraagt.

Bron: onderwijsdoelen.be

MINIMUMDOELEN EN DOELCODES

SLEUTELCOMPETENTIE	1STE GRAAD A-STROOM EN B-STROOM	2DE GRAAD FINALITEIT: D – D/A - A	3DE GRAAD FINALITEIT: D – D/A - A	VERWANTSCHAP MET SNACK & CHILL
SC1: competenties op het vlak van lichamelijk, geestelijk en emotioneel bewustzijn en op vlak van lichamelijke, geestelijke en emotionele gezondheid	**01.02** De leerlingen ontwikkelen gezondheidsvaardigheden in functie van hun fysiek en mentaal welzijn binnen verschillende thema's.	**01.02** De leerlingen ontwikkelen gezondheidsvaardigheden in functie van hun fysiek en mentaal welzijn binnen verschillende thema's.	**01.02** De leerlingen ontwikkelen gezondheidsvaardigheden in functie van hun fysiek en mentaal welzijn binnen verschillende thema's.	Leerlingen ontdekken dat een gezonde keuze makkelijk en lekker kan zijn. Omdat fruit, groenten en water het vaste aanbod worden, groeit een gezonde gewoonte. Ze staan stil bij wat hun keuzes beïnvloedt, zoals prijs, smaak of wat vrienden kiezen. Ze oefenen vaardigheden zoals keuzes maken, communiceren en verantwoordelijkheid opnemen. Bij het bereiden, verdelen en opruimen letten ze op handhygiëne en voedselveiligheid (handleiding 2 - Team Organisatie).
SC2: Competenties in het Nederlands	**02.XX** Diverse minimumdoelen van toepassing, alsook	**02.XX** Diverse minimumdoelen van toepassing.	**02.XX** Diverse minimumdoelen van toepassing.	Leerlingen communiceren voortdurend. Ze overleggen in de teams, spreken klanten aan in de bar en maken het project bekend. Ze leren het woord nemen, anderen laten uitspreken en letten op hun lichaamstaal en intonatie. Schriftelijk formuleren ze doelen en acties, schrijven ze promotieberichten (Sjabloon 1 - Voorbeeldberichten) en brengen ze verslag uit over de evaluatie. Het moeilijkheidsniveau pas je aan de graad aan.
SC3: Competenties in andere talen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Leerlingen kunnen promotieberichten, de prijslijst of de voorstelling van het aanbod ook in andere talen maken.

SLEUTELCOMPETENTIE	1STE GRAAD A-STROOM EN B-STROOM	2DE GRAAD FINALITEIT: D – D/A - A	3DE GRAAD FINALITEIT: D – D/A - A	VERWANTSCHAP MET SNACK & CHILL
SC4: Digitale competenties en mediawijsheid	**04.01** De leerlingen gebruiken doelgericht basisfunctionaliteiten van toepassingen om digitaal te communiceren. **04.02** De leerlingen gebruiken doelgericht basisfunctionaliteiten van toepassingen om digitale inhouden te creëren. **04.03** De leerlingen gebruiken doelgericht basisfunctionaliteiten van toepassingen om digitale inhouden te beheren aan de hand van een aangereikte structuur. **04.04** De leerlingen passen ethische, sociale en legale regels toe bij het gebruiken van digitale technologie. Ook minimumdoelen basisgeletterdheid zijn relevant.	**04.01** De leerlingen gebruiken doelgericht courante functionaliteiten van vergelijkbare toepassingen om digitaal te communiceren. **04.02** De leerlingen gebruiken doelgericht courante functionaliteiten van vergelijkbare toepassingen om digitale inhouden te creëren. **04.03** De leerlingen gebruiken doelgericht courante functionaliteiten van vergelijkbare toepassingen om digitale inhouden te beheren. **04.04** De leerlingen respecteren ethische, sociale en legale regels toe bij het gebruiken van digitale technologie.	**04.01** De leerlingen gebruiken doelgericht courante functionaliteiten van vergelijkbare toepassingen om digitale inhouden te creëren. **04.02** De leerlingen respecteren ethische, sociale en legale regels bij het gebruiken van digitale technologie.	Leerlingen gebruiken digitale tools om samen te werken en te communiceren: een chatgroep of Smartschool voor overleg in de teams, mails naar leveranciers, digitale berichten op schermen in de school. Ze ontwerpen posters of een prijslijst, bijvoorbeeld met Canva. Ze houden daarbij rekening met auteursrecht en privacy, bijvoorbeeld bij het gebruik van foto's. Wil je ook inzetten op mediawijsheid rond voeding? Gebruik dan de lespakketten Lekkere reclame en *Food for Thought* op gezondleven.be.
SC5: Sociaal-relationele competenties	**05.01** De leerlingen gaan respectvol en constructief met anderen in interactie, rekening houdend met elkaars grenzen.	**05.01** De leerlingen gaan respectvol en constructief met anderen in interactie, rekening houdend met elkaars grenzen.	**05.01** De leerlingen gaan respectvol en constructief met anderen in interactie, rekening houdend met elkaars grenzen.	In Team Creatie en Team Organisatie werken leerlingen samen aan een gezamenlijk doel. Ze respecteren elkaars ideeën, nemen samen beslissingen en leren hun eigen grenzen en die van anderen kennen, bijvoorbeeld bij de taakverdeling. Aan de bar oefenen ze informele contacten met klanten. In het overleg met werkgroep, directie of leverancier oefenen ze meer formele contacten. De bar zelf is een ontmoetingsplek waar leerlingen samen snacken en elkaar leren kennen.

SLEUTELCOMPETENTIE	1STE GRAAD A-STROOM EN B-STROOM	2DE GRAAD FINALITEIT: D – D/A - A	3DE GRAAD FINALITEIT: D – D/A - A	VERWANTSCHAP MET SNACK & CHILL
SC6: competenties inzake wiskunde, exacte wetenschappen en technologie	**06.XX** Diverse minimumdoelen van toepassing, alsook de minimumdoelen basisgeletterdheid.	**06.XX** Diverse minimumdoelen van toepassing.	**06.XX** Diverse minimumdoelen van toepassing.	Team Organisatie berekent hoeveel fruit en groenten nodig zijn. Het houdt daarbij rekening met het aantal leerlingen, de portiegrootte en het soort snack (hele stukken, brochettes, slaatjes, soep, water met een smaakje). Leerlingen houden verkoopcijfers bij in Excel en zetten die om in grafieken, bijvoorbeeld om te tonen welke snacks het populairst zijn. In de 2de en 3de graad kunnen de berekeningen complexer zijn. Bij het bereiden leren leerlingen veilig werken met keukenmateriaal en voeding correct bewaren. In wetenschapslessen kan je ingaan op het effect van voeding op concentratie, fysieke prestaties en slaap.
SC7: burgerschapscompetenties met inbegrip van competenties inzake samenleven	**07.04** De leerlingen gaan geïnformeerd, beargumenteerd en constructief in dialoog over maatschappelijke thema's.	**07.04** De leerlingen gaan geïnformeerd, beargumenteerd en constructief in dialoog over maatschappelijke thema's.	**07.04** De leerlingen gaan geïnformeerd, beargumenteerd en constructief in dialoog over maatschappelijke thema's.	Gezondheid is een maatschappelijk thema. Leerlingen gaan in dialoog over wat de school aanbiedt, bijvoorbeeld over prijs, gezondheid en duurzaamheid. Alle leerlingen hebben inspraak via de vragenlijst (Sjabloon 2 – Vragenlijst "Wat wil je op school?", aankondigingsposter 1 – Invullen vragenlijst, Powerpoint dia 1 – Invullen vragenlijst Snack & Chill) en kunnen meebeslissen in de teams. Zo ervaren ze hoe je samen afspraken maakt en verantwoordelijkheid opneemt voor de hele school.
SC8: competenties met betrekking tot historisch bewustzijn	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	/
SC9: competenties met betrekking tot ruimtelijk bewustzijn	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	De seizoenskalender (fiche 4) is een aanknopingspunt om stil te staan bij waar fruit en groenten vandaan komen. Leerlingen vergelijken lokale en seizoensgebonden productie met import en bespreken de impact op landbouw en transport.

SLEUTELCOMPETENTIE	1STE GRAAD A-STROOM EN B-STROOM	2DE GRAAD FINALITEIT: D – D/A - A	3DE GRAAD FINALITEIT: D – D/A - A	VERWANTSCHAP MET SNACK & CHILL
SC10: competenties inzake duurzaamheid	Verwevenheid met o.a. SC6, SC7, SC9.	Verwevenheid met o.a. SC6, SC7, SC9.	Verwevenheid met o.a. SC6, SC7, SC9.	Leerlingen maken duurzame keuzes. Ze werken met de seizoenskalender (fiche 4), berekenen porties om voedselverspilling te beperken en denken na over afval en verpakking. Bij de keuze van een leverancier kijken ze naar lokaal aanbod en transport (fiche 5).
SC11: economische en financiele competenties	**11.01** De leerlingen beargumenteren hun keuzegedrag bij aankopen, rekening houdend met hun behoeften, met een persoonlijk budget en een beschikbaar gezinsbudget en met factoren die hun koopgedrag beïnvloeden.	n.v.t.	**11.01** De leerlingen beargumenteren binnen een persoonlijk budget of gezinsbudget keuzes bij aankopen, rekening houdend met de totale kostprijs en de financieringskost.	Team Organisatie beheert een echt budget. Het vergelijkt prijzen, houdt aankopen en inkomsten bij en bepaalt een verkoopprijs. Leerlingen ontdekken welke factoren hun eigen koopgedrag beïnvloeden, zoals prijs, smaak, gewoonte en reclame, en stemmen het aanbod af op wat klanten echt willen.
SC12: juridische competenties	Verwevenheid met o.a. SC7, SC11.	Verwevenheid met o.a. SC7, SC11.	Verwevenheid met o.a. SC7, SC11.	Wie voeding bereidt of verkoopt, moet regels volgen. Leerlingen leren welke regels van het FAVV gelden voor hygiëne, bewaring en leveranciers (handleiding 2 - Team Organisatie).
SC13: leercompetenties met inbegrip van onderzoekscompetenties, innovatiedenken, creativiteit, probleemoplossend en kritisch denken, systeemdenken, informatieverwerking en samenwerken	**13.01** De leerlingen reflecteren over het eigen leerproces en sturen het doelgericht bij.	**13.1** De leerlingen reflecteren cyclisch en vakspecifiek over het eigen leerproces en sturen het op basis daarvan doelgericht bij. **13.4** De leerlingen zoeken doelgericht informatie in diverse bronnen en verwerken die op een kritische en systematische manier.	**13.1** De leerlingen reflecteren cyclisch en vakspecifiek over het eigen leerproces en sturen het op basis daarvan doelgericht bij. **13.4** De leerlingen zoeken doelgericht informatie in diverse bronnen en verwerken die op een kritische en systematische manier.	Reflectie loopt door het hele project. Bij de start gebruiken de teams de resultaten van de vragenlijst (Sjabloon 2 – Vragenlijst “Wat wil je op school?”, aankondigingsposter 1 – Invullen vragenlijst, Powerpoint dia 1 – Invullen vragenlijst Snack & Chill) om het aanbod te plannen , en doelen en acties te bepalen (Sjabloon 3 - Actieplan). Na een verkoopmoment evalueren ze wat werkte en sturen ze bij (stap 6, fiche 6 - evalueren). Ze zoeken informatie op in betrouwbare bronnen, zoals gezondleven.be, en verwerken die kritisch. Vier ook de successen: een doel halen motiveert.

SLEUTELCOMPETENTIE	1STE GRAAD A-STROOM EN B-STROOM	2DE GRAAD FINALITEIT: D – D/A - A	3DE GRAAD FINALITEIT: D – D/A - A	VERWANTSCHAP MET SNACK & CHILL
SC14: zelfbewustzijn en zelfexpressie, zelfsturing en wendbaarheid	Verwevenheid met o.a. SC1, SC5.	Verwevenheid met o.a. SC1, SC5.	Verwevenheid met o.a. SC1, SC5.	Leerlingen reflecteren over hun keuzes en hun rol in het project en geven feedback op de aanpak.
SC15: ontwikkeling van initiatief, ambitie, ondernemingszin en loopbaancompetenties	**15.02** De leerlingen genereren creatieve ideeën om een probleem op te lossen en bespreken de uitvoerbaarheid ervan aan de hand van criteria.	**15.02** De leerlingen genereren creatieve ideeën om een probleem op te lossen en bespreken de uitvoerbaarheid ervan aan de hand van criteria.	**15.02** De leerlingen genereren creatieve ideeën om een probleem op te lossen en bespreken de uitvoerbaarheid ervan aan de hand van criteria.	Leerlingen runnen een echte bar. Ze nemen initiatief, plannen verkoopmomenten, regelen bestellingen, voeren promotiecampagnes en volgen het budget op. Ze bedenken creatieve oplossingen voor problemen, zoals lange wachtrijen of overschotten, en bekijken samen of die haalbaar zijn.
SC16: cultureel bewustzijn en culturele expressie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Het aanbod laat leerlingen kennismaken met fruit, groenten en snacks uit verschillende eetculturen, bijvoorbeeld door hen iets uit hun eigen cultuur te laten voorstellen.

Snack & Chill is een realisatie van:

het Vlaams Instituut Gezond Leven en Departement Zorg

Met dank aan: